

DANMARK

– Det er action, det!

Det er deilig å digge action i Danmark. Her står eventyrene i kø. Eller hva sier du til å være Top Gun for en dag, håndtere en kongeørn eller dykke blant flere tusen vrak?

Jeg hører det spraker i øretelefonene. Så kommer spørsmålet fra jagerflyger Niels Egelund (60) foran meg. – Klar for en venstre rull?
– Ja! Jeg rekker så vidt å registrere at hjertet er i halsen før manøveren er unnagjort og flyet i normal bane igjen.
– Klar for en høyre rull?
Jeg svarer bekræftende. Det går like fort og er like sjokkerende som den første. En liten flikk med spaken og flyet gjør en 360 graders sideveis rull på halvannet sekund. Det er som om det ikke er luftmotstand der ute.
– Klar for en loop?
Den danske villmannen på 60 år er ustoppelig.
– Host, kremt, ok, ja, svarer jeg så langdrygt jeg kan for å vinne litt tid.
Niels drar spaken bakover.
– Spenn magemusklene og hold pusten!
Det franskbygde jagerflyet Fouga CM170 med sitt spesielle kjennetegn – det V-formete halepartiet – drar nesen oppover og legger seg på ryggen. Jeg kjenner G-kreftene gjøre meg tung. Med 4,5 G-krefter er jeg åtte ganger så tung som min kroppsvekt. Bortimot 650 kilo. Og det

kjennes. Jeg greier nesten ikke å løfte armene. De er som av bly. Det er ingen steder i kroppen jeg ikke føler smerte. Sekunder senere er vi rundt.
– Likte du det? Spør kapteinen.
– Ja, jo, svarer jeg forfjamsset.
– Det var en opplevelse for livet.
Snart styrer jeg det viltre jagerflyet lavt over det sjællandske bondelandet med en enkel spake fra den bakerste av de to cockpitene. Først da vi nærmer oss rullebanen på Roskilde Flyhavn, hvor Fougaen har sin hovedbase, lar jeg Niels ta over og lose oss trygt ned.

Under vann. Jeg befinner meg på øya Læsø i Kattegat. En diger solskive på himmelen, en rufsete havoverflate, flere tusen vrak under vann. Da er vrakdykkeren i paradiset selv om det blåser infernalsk og sjøsprøyten slår som piskeslag. Jeg tømmer dykkervesten for luft og kommer meg under overflaten. Men vinden og bølgen har pisket opp havbunnen 18 meter under meg slik at det er mye sandkorn og jord i vannet. Det blir litt som å dykke i skummet melk.

Men jeg venner meg til det også etter hvert. Og det hjelper mye at den store solskiven henger som en diger lyskaster over hodet mitt. Sollys skaper en trolsk stemning.

Snart aner jeg konturene av et vrak under meg. Stålrør som en gang har vært gelender langs babord skipsside kommer til syne, litt lenger fremme finner jeg restene etter forenden av det som en gang må ha vært en stolt skute.

Jeg døper fartøyet "Danzig". Og hvorfor ikke? Den lille kjerreveien som fører ut til stedet jeg dykker heter "Danzigmand". Rundt Læsø ligger skipsvrak fra hele skipsfartshistorien – mange tusen – tettere enn pepperkorn i en pepperbøsse.

Og grunnen er enkel: Havoverflaten skulpter hundrevis av grunne sandbanker usynlig for enhver kaptein eller styrmanns øyne. I vind og uvær har derfor skip og skuter gått seg på sandbankene og forlist.

Den enes død, den andres brød. Det har vært mottoet på vrakøya Læsø opp gjennom århundrene. I dag blåser ingen skip ut av kurs og strander på en sandbank utenfor øya. Ekkolodd og sonarer har satt en stopper for det

Evig unge Niels Egelund inviterer på flytur med innlagt loop og full rulle over det sjællandske landskap i sitt jagerfly, en Fouga CM 170.

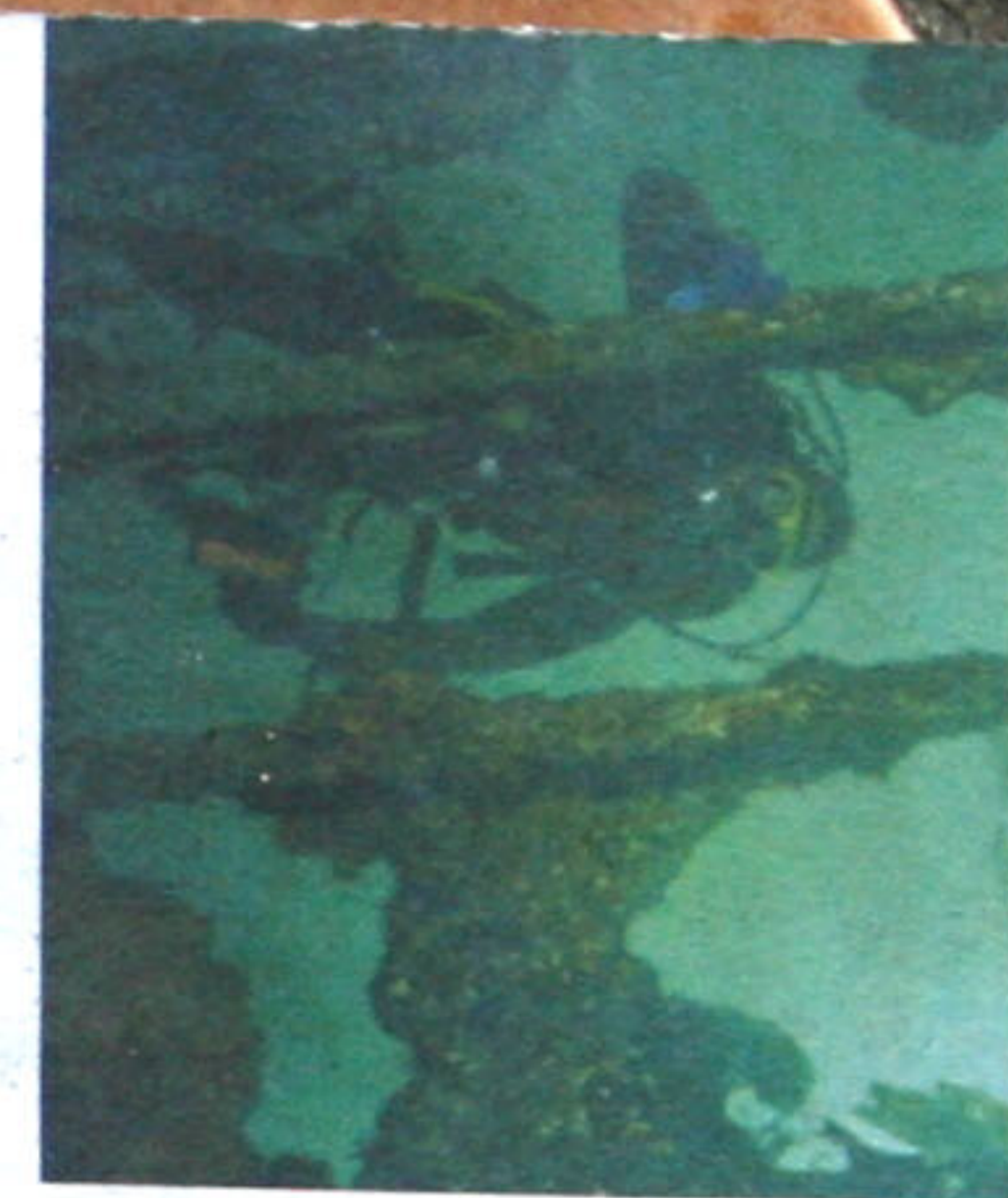

Men Læsø lever fremdeles på mange måter av og med sin vrakhistorie.

Skagen – ørnens rike. Nylig ble kongeørnen valgt til en av Norges fem største rovdyr sammen med bjørnen, jerven, gaupa og ulven. Jeg dro til Skagen i Danmark for å klohilse på luftens konge.

Pass på ungene i barnevognen. Få jakthundene innendørs. Kongeørnen Bianca er på vingene. "Ørnefar" Frank Wenzel er bekymret. Han har glemt å utstyre ørnen med radiosender før han slipper den løs. Ørnen er søkk vekk. Og Frank har ingen kontroll over det digre rovdiret.

– En gang jeg slapp moren til Bianca på samme måte, styrtet hun ned på de to jakthundene mine, satte en klo i hver av dem og forsøkte å fly av gårde med dem, forteller han dramatisk.
– Hundene hylte av skrekk og spant rundt og rundt, men klørne kom ikke løs. Vi måtte rive klørne ut og stikke fingrene i hullene etter dem for å stoppe blodningen. Deretter bar det så fort bilen kunne gå til dyrlegen. Det sto om livet for begge hundene. Jeg blir skremt av historien og står

Det er grunt rundt vakre Læsø. Da skal det ikke mye vind til før bølgen bygger seg opp hvite og voldsomme. Derfor venter et vrakparadis på dykkeren under vann. Vil du ikke dykke kan du stikke innom museet og se alt som er blitt dratt opp fra havet og stilt ut der.

Er du først i Skagen på ferie kan du ikke velge noe bedre å bruke en feriedag på enn å oppleve et rovfuglshow i Ørnereservatet til Frank Wenzel.

Mer om jagerfly kan du lese om på www.evo.dk. Her finner du også mange andre morsomme aktiviteter som f.eks. Car Race og Match Race.

Ved å gå inn på www.eagleworld.dk kan du finne flere opplysninger om ørnereservatet.

INGE LUNDERENG Inge Lundereng har vært Vi Menn-journalist med hovedvekt på adventure siden 1988. De fleste reportasjene han bedriver finner sted utendørs, det være seg over eller under vann, og er selvopplevde. Før tiden i Vi Menn har han både vært aktiv skihopper og bodd rundt 15 år av sitt liv i USA, hvor han først studerte og siden jobbet både som lærer på high school og som frilans-journalist i norskamerikanske medier.